

GYÖRGY ZOLTÁN ÉS GABI

LEVELEK EGY BRUDERHOF-BÓL

BEECH GROVE, 1998. DECEMBER

Kedves Barátaink, küldjük negyedik beszámolóinkat. Eleinte leginkább külsőségek kötötték le figyelmünket, s az alkalmazkodás felőrölte az energiáinkat. Négy hónap után szeretnénk egyre több dolgot meg is érteni. Néha sikerül is, de látásunk azért még "töredékes". Kérdéseitekre próbálunk választ keresni, kapni és adni. Azzal, hogy egy-egy téma szóba került, még nem kell lekerülnie a napirendről. Lehet értetlenkedni, ellene mondani, újra kérdezni. Ha valamit világosabban látunk, vagy kiderül, hogy félreértettünk, bizony megírjuk.

Eljutott hozzánk néhányotok olyan véleménye, hogy "Szegények, minek kellett odamenniük, kitenni magukat ennyi szörnyűségnek. Nagyon elszomorít minket, hogy van, aki így értelmezte eddigi beszámolóinkat. Nekünk ugyan nehéz volt az alkalmazkodás ehhez a más élethez és más szokásokhoz (főleg, mert nagyon jó körülményekből jöttünk: szép nagy ház, jó életszínvonalat biztosító állás, barátok, kedves szomszédok és környezet), de tudjuk, hogy jó helyre jöttünk. Nézzetek csak körül: az egyik keresztény alig él meg, a másik dúskál a gazdagságban; az egyik nyomorultul kizsákmányolt alkalmazott valahol, a másikon jól menő vállalkozása van, és kizsákmányol; az egyiknek a gyerekei züllebenek el a jézusi úttól, a másikon a családja-házassága van szétesőben. Hát ilyenek általában a keresztények. És mi, akik a Bokor-közösséghez tartozónak valljuk magunkat..., hát... szóval semmivel sem vagyunk jobbak. Eljöttük megnézni azokat, akik már négy generáción keresztül próbálnak radikálisan közelebb kerülni a jézusi gondolathoz. Hogyan? A történet régi:

Az ég kristálytiszt volt, éjjelre kegyetlenül lehűlt a levegő. A kint tanyázó pásztorok fáztak. Ráadásul valami fényes égi jelenség miatt be sem sötétedett rendesen. Szó sem lehetett nyugodt alvásról. Reszketve (a félelemtől és a hidegtől) indultak egy a közelben tudott istálló felé. Ott meghúzódhatnak éjszakára. Ám az istálló már foglalt volt, egy ifjú pár húzódott meg benne. Éppen az este szült a kismama - végtelenül nyomorult körülmények között! A pásztorok már fordultak is ki az istállóból, de a pár betessékelte őket: nincs ugyan semmijük ebben a szalmazugban, de a zugot szívesen megosztják velük: ne dideregjenek már. Csak legyenek csendesen, hadd pihenjen a gyermek. A letelepedők tarisznyájából előkerült egy kis elemózsia. Az ifjú párnak még anyija se volt, megosztották hát velük jó szívvel ezek a szegények azt a keveset, amijük volt. S ahogy falatoztak az éjszaka csöndjében, úgy érezték, nem egyszerű természeti jelenség, a csillag fénye húzta ide őket: a Teremtő békéje megérintette a szívüket; maga az Isten van velük ezen az éjszakán.

A Bruderhofban élők, meg vannak győződve róla, nagyon mélyen hiszik, hogy osztozniuk kell, különben messze lesz tőlük Jézus. A Bruderhof kitarulkozik előttünk, hogy lássuk, tapasztaljuk életüket. Ki hogyan és mit vesz át a látottakból? - a döntés erről kinek-kinek saját lelkiismeretét terheli.

A Bruderhof közösségben már teljesen karácsonyi a hangulat. Nem korai ez egy kicsit december elején - kérdeztük magunktól. Közben rájöttünk, hogy így van időnk ráhangolódni, készülni a karácsonyra. November közepe táján előkerült a karácsonyi énekeskönyv; amikor csak adódik rá alkalom, sok-sok szép dal jelzi a születésnap közeledtét. Az iskolában, oviban díszek készülnek. Egy advent előtti estén pedig összegyűlt az egész közösség és fenyőből koszorúkat, dekorációt készítettünk. Másnap a fiatalok nagyon szépen földfűszítették az ebédlőt, s az első gyertyagyújtással hivatalosan is megkezdődött a karácsonyi ünneplés-várakozás.

Advent első vasárnapja itt különösen is ünnepélyes. Kivételesen közös volt az egész közösség reggelije, még hozzá nem is akármilyen: sok finomság, sok-sok énekléssel és zenével. Advent mindegyik napját kiosztották egy-egy családnak: azon a napon ők adnak, bemutatnak, rendeznek valamit a többieknek. December 7-én került ránk a sor: magyar ebéddel és Jókai egy kedves karácsonyi novellájával leptük meg a többieket.

Az adventi első vasárnapra virradó éjjel egy nagyon kedves esemény történt. Fiatal lányok kibontott hosszú hajjal, aranyóvval, hófehér ruhában végigjárták a kommunát, gyönyörű karácsonyi énekszót mellett minden lakásba betértek, s mindenkinek az ágya mellé tettek gyertyát, gyerekeknek cukorkát, szülőknek lelki olvasmányt. Emlékezetes szép élmény volt.

Egy hete járt errefelé is a Mikulás. Megemlékeztünk a hajdan volt püspök életéről, s a kikészített cipőkbe reggelre csemegék kerültek. Sőt, 6-án, amikor összegyűlt a közösség egy nagy kandalló mellett

énekelni, megjelent személyesen is (az egyik házaspár segítségével) a Mikulás, és déli gyümölcsöket, mogyorót osztogatott. Egy meleg, bensőséges közösségi találkozónak éltük meg.

Élményünk volt még az elmúlt időszakban, egy Darvelben töltött hétvége. Christian Kisler és családja volt a vendéglátónk., ők egy más alapítású kommunából jöttek a Bruderhof-világba. Az itteni gyereknevelés fogta meg őket: a közösségnek saját iskolája van, s a gyerekek pontosan azt az értékrendet kapják, ami a szülőké - a közösségét. Jót beszélgethettünk Szinger Danival is, rövidnek is bizonyult az együtt tölthető idő. Épp ezen a hétvégén volt a közösségnek egy nagy eseménye, egy amerikai esküvő: a szertartáson közös telefonos láncba kapcsolódva részt vehetett mindegyik Bruderhof. Magasrangú meghívott vendégei is voltak az ünnepségnek (New Yorkból sokan vettek részt rajta). Ez is egyfajta apostolkodás volt: a beszéd elmondta, hogy a házasság férfi és nő egész életre szóló szeretetköteléke, melyben vállvetve, egymást támogatva-segítve járják végig az utat - jó és rossz körülmények között egyaránt.

Válaszok kérdéseitekre:

Bányáról kaptunk néhány lényegbevágó kérdést, melyekre nem próbáltam magam felelni, hanem megkértem Klaus Meiert, fogalmazza meg ő a válaszokat. Készséggel válaszolt:

Melegen üdvözlöm a Dombi családot és barátait Bányán. Remélem, megtalálják a kommunában élés útját. Hiszem, hogy a kommunában élés nem feltétlenül éppen az, amit a Bruderhof csinál, de minden emberi lény számára élhető. Az ÖNZÉS az, ami lerombol közösséget, embereket, családokat, falvakat, kommunákat és minden egyéb életformát. Hiszem, hogy ez így van, mert Isten teremtett minket, minden egyes embert, és azért küldött a földre, hogy azt visszanyerjük Neki. Szüksége van a mi szabad döntésünkre, hogy az ő akaratát keressük és ne az ÉN akaratát. Szívesen írok erről többet is, ha kívánjátok. De lássuk a kérdéseket, amelyek nagyon jó kérdések.

Mi az együttélés célja?

Ha körülnézel: házasságban, családban, társadalomban és emberekben ugyanazt látod, a kapzsiságot, önző viselkedést, ami tönkretesz mindent. A pusztítás látható: válás, abortusz, eutanázia, autópálya-balesetek, háborús készülődés, ill. pénzpazarlás háborús tervek. Már túl sok HALÁL-célú program működik. Mi az Élet-ért akarunk élni. Szeretetért és Igazságért az emberek között. Felismertük, hogy ami Pünkösdkor történt, az most és miránk is vonatkozik. Mélyen meg kell bánni minden valaha volt bűnünket, azután megkeresztelkedni, majd Isten oly sok szeretettel tölt el, hogy szabad akarattal egyszerűen megosztjuk másokkal azt, amink van. Minél nagyobb a szeretet, annál több az osztozás. Minél kevesebb a szeretet, annál kevesebb az osztozás.

Hogyan mutatkozik meg ez a cél?

Ez abban látszik meg, hogy kiküszöböljük mindazt, ami igazságtalanságot és halált okoz. A magántulajdon a legnagyobb ilyen tényező, mely az emberi lényeket elválasztja egymástól. Ezért ezt meg kell szüntetnünk. Majd felbukkannak más tényezők is, amikről korábban nem is tudtunk. Azokat is föl kell adni, hogy egymás iránt mélyebb szeretetre jussunk.

Ki javasolhat változtatást?

Mindenki megteheti. Mindenki szívével figyel arra, amit TESTVÉRE mond. Végül Isten az, aki dönt, és megmutatja, mi a jó és mi a rossz. Megtörténik persze, hogy egységben is (mert minden döntésünk egységben történik) rosszul döntünk. De később mindannyian meg tudjuk látni benne a rosszat, és senki sem hibáztatja a másikat.

Ki dönt?

A megkeresztelt, tehát a már elkötelezett tagok, akik az életért elköteleződtek már jóban és rosszban: ők döntenek, fiatal vagy öreg, mind egyenlő Isten előtt. Fontos dolog, hogy sem a fiatalok egyedül, sem az öregek egyedül - nem döntenek el dolgokat. Mindenben Isten akaratát keressük, és ő dönt. Ha ez furcsán hangzik, kérdezzetek még! Az ApCsel 2-ben és 4-ben azt olvassuk, hogy egy szív és egy lélek voltak. Ez az, amit keresünk.

Van-e alapszabály, törvény?

Igen: szeresd Isten teljes szívedből és lelkedből és elméddel és erőddel, felebarátodat pedig, mint önmagadat! Minden erre épül. Ha olyan célok kerülnek be, melyek valakinek saját akarata, ránk erőltetett véleménye, erőfölénye a másik fölött, ezeknek el kell tűnniök, úgyhogy csak a szeretet maradjon. Ez nem a szexuális szerelem, de nem is a barátság, hanem ez istenszeretet, mellyel sok minden összhangban van, beleértve az alkalmi döntést is.

Csatlakozás előtt tesznek-e a tagok esküt, fogadalmat?

Úgy kérdezték, mintha lenne egy csomó szabály, amivel boldogulni kellene. Nincs ilyen. Minden SZABAD AKARAT. Hűséget ígérünk Istenhez és a testvérekhez az úton. Ez élethosszig tartó fogadalom,

nem törölhető el, nem változtatható meg. Ugyanakkor senkit sem kényszerítünk, hogy a saját akarata ellen tegyen. Az emberi erőszak formái ellentétesek Istennel s a Szentlélekkel.

Ki ellenőríz?

Senki sem ellenőríz, csak Isten. Ha valamilyen ellenőrzés előfordul, azt le kell szerelni és meg kell szüntetni.

Megbünteti valaki az engedetlen?

Nem, és igen. Ez az egyház-fegyelmezés kérdése, amikor egy bűn tért hódít. De ez a fegyelmezés csak önként alkalmazható, sohasem az érintett személy akaratának ellenére. Rendkívül fontos a szívből jövő, feltétel nélküli megbocsátás, ahogy Jézus tanította a Miatyánkban: és bocsásd meg a mi vétkeinket, ahogy mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőnek. Itt utalok az Első Sannerz-i Törvény-re, életünk alapvető dokumentumára, melyet alapítónk Eberhard Arnold írt. (Sannerz az a német falu, ahová Eberhard feleségével, gyermekükkel és nővérével négyesben leköltözött, miután Berlinben mindenüket eladták. Itt kezdődött a kommuna). Első törvény Sannerz-ben:

Ez nem törvény, de a szeretet parancsa. A szeretet öröm a másokban. Mit kezdünk hát a haraggal? Ha örülünk fivérünkben és nővérünkben, azt tovább is adjuk a szeretet szavaiban. A harag és a szóbeli bántás is kérdésen kívül állnak

Sannerz-ben soha nem szabad sem nyíltan, sem titokban egy fivér vagy nővér, annak tulajdonságai ellen beszélni, és semmilyen körülmények között sem szabad a háta mögött beszélni. Ez alól a saját családon belüli beszéd sem kivétel. A hallgatás parancsa nélkül nincs hűség, és így nincs kommuna sem. Az egyetlen út az egyenes baráti megintése annak, akinek gyengeségei valamilyen reakciót váltottak ki belőlünk. A nyílt és őszinte feddés csak elmélyíti a barátságot, és nem vesszük azt zokon. Csak ha a két ember nem talál el egymás szívéhez ezen a közvetlen módon, akkor szükséges bevonni harmadik személyt, aki bizalmasan el tudja vezetni őket az egységre a fontosabb, mélyebb dolgokban.

Alapvetően minden vagyon (házak, föld, gépek, stb.) Istené. Ha mind hűtlenné lennénk, akkor sem vihetne magával senki semmit belőle. Ez nem a miénk. Egy test vagyunk, emlékezve arra, amit Szent Pál mondott: van szem, kéz, láb, fül, nyelv, de mindannyiunknak egy a szíve és a lelke. Hasonlóképpen mi is keressük az egy szívet és egy lelket. Ebből aztán különböző feladatok adódnak a különböző egyének számára, akik igyekeznek elvégezni azokat az egész test iránti felelősséggel. Ha elkezdjük valakivel szemben a bizalmatlankodást, ez a bizalmatlanság máris tönkre teszi az életünk. Ezért ezt el kell vetni, ill. ha jó oka van a bizalmatlanságnak, akkor arról nyíltan kell beszélni az érintettel. Bízunk egymásban, de nem vakon, hanem nyitott szemmel. Ugyanígy nem egy személy kér egy bizonyos elvégzendő feladatot, hanem egy csoport, melynek összetétele változó. Egy dolgot nagyon meg kell érteni: ez pedig az az egység, amely a személyes akaratok szabadbá válásából jön létre. Ez az alapja mindennek. A saját akaratunk elleni harc állandó és életünk végéig tart.

A vezetőket választják, vagy kijelölik?

A minisztereket és előjárókat a teljes tagság (fivérek és nővérek) névtelenül választja. Az az elvárásunk a miniszterekkel, az előjáróval szemben, hogy egységben kell dolgoznia feleségével, ellenkező esetben nem lesz áldásos a munkája. Másrészt pedig a szükség diktál: kellene nővérek, akik orvosok, fogorvosok, tanárok stb. Helye van a női egyenjogúságnak: az apa a család feje, de jaj neki, ha nem tud egységben dolgozni feleségével, és a többi fivérrel és nővérrel.

A feltett kérdésekre adott válaszok egyfajta megközelítést jelentenek. De ne feledjétek, NINCS BRUDERHOF TEOLÓGIA. Valójában, ami igaz nekem egy ponton, az lehet, hogy nem igaz a te számodra. Itt van szükség a szeretetre a közös út megtalálásához. (Eddig tartott Klaus Meier válasza. Tapasztalataink alapján az alábbiakat fűznénk hozzá:)

Az osztozás a belépő számára óriási lépés, hiszen mindenét el kell adnia, és azontúl semmit sem mondhat a magáénak. Az a generáció viszont, amelyik már ebbe beleszületett, ezt nem éli át; most ugyanis jólét van, és meglegházban érezheti magát. Megmondják ugyan neki, hol kell élnie, és a napját is beosztja a KÖZÖSSÉG, ill. az annak akaratát megtestesítő előjáró, de teljes létbiztonságban él, bőséges ellátást kap. Sőt, egy csomó dologra nem kell gondot fordítania, mert valaki más majd megcsinálja, ellentétben egy saját lábán álló család, ill. ember helyzetével. Ez a helyzet nagyon sok és a világban a természetes emberi figyelmességről, egymásra figyelésről leszoktatja őket (egyedül az időseknél nem látjuk ezt, ők sok közös nélkülözéssel mentek át). A közös lehetőségek kihasználásának, a közös javadalmakból részesedésnek választott módjai az egyén szeretetképességén fordulnak. Márpedig ennek skálája az itteni embereknél is széles. A mostani adott bőség mellett (nagyon jól megy a bizniszük) ezek kellemetlenek ugyan, de senki sem nélkülöz alapvető dolgokat. Az idősebbek azonban mesélték, hogy Paraguayban, ahol nagyon szegények

voltak és nagyon sokat nélkülöztek, rengetegen kiléptek a kommunából, és súlyos problémái voltak a közösségnek: a nagyobb szeretettel, lemondási képességgel bírónak el kellett viselniük a kisebb szeretettel és lemondási készséggel bírót. Szűkebb mértékben azért itt is tapasztalható ilyesmi.

Írtam már a kifelé osztozásról. Támogatnak nemzetközi problémák megoldására irányuló kezdeményezéseket (Irak, Írország), szegények felé is osztoznak (tudunk a New York-ban levő kis segélyközpontjukról). De nem látjuk az egyén részvételét ebben. Nincs egyéni lemondás semmiről. A raktárak dugig vannak készletekkel (élelmiszer, ruha, bútorok). Még az sincs, hogy a magam számára spórolok valamire, és ezért vállalom valami lemondást. Itt nem éli át senki a szegényasszony kétfillérjét, vagy azt, hogy nincs pénz telitankolni a kocsit. Ezért is örültünk Szinger Dani hírének: a közép-amerikai tragédia után a fiatalok böjtöltek egy napig.

A lemondás saját akaratunkról alapvető követelmény egy ilyen zárt közösségben. A jó tag valóban olyan, mint egy gyermek. Gondoskodnak róla, de meg is mondják, mit csinálhat: a közösség, ill. az előljárók (munkavezető, miniszterek) dolga ez. Hit kell, hogy az ő döntésük az Isten akaratát, s nem kell tudni: mit és miért. Ez az azonosulás, - ezt elismeri Klaus is, aki értelmiségi (orvos) - állandó harc önmagunkkal; Önálló, felnőtt személyiségnek kemény mindennapi fogósszeszorítás.

Talán ellentmondást találtak az első beszámolóban írt üres raktár, életszínvonal esés, valamint a fent említett bőség között. Az a kis kézi raktár, ahová bárki bemehet szükségleteit beszerezni, gyakorlatilag üres. A nagyraktárakba csak a felelős személy mehet be, más nem. Velünk ezt keményen be is tartatják, és sokan nagyon komolyan betartják. Az első hetek nehézségeit számunkra az is okozta, hogy sok tárgyat, ruhaneműt, komfortot nélkülöztünk, ami egyébként a tag-családoknál természetes dolog volt.

Egy fontos dolgot kell még megemlítenem. A tagok értékrendje azonos (közel), tényleg egyirányba néznek! Nem cincálja szét a közösséget a sok különböző értékrend, ahogyan ezt otthon tapasztaltuk. Mindenki azt akarja, hogy első helyen Isten álljon, azután a közösség, csak ezután a házastárs és család és minden egyéb (hivatás, munka, állatok, rokonok, kedvtelés, stb.) - ezek valahol a végén kullognak. Erre épül a gyereknevelés, ezt kell gyakorolni a fiataloknak, ezért dönt a közösség nevében és érdekében annyi mindenről más valaki a konkrét személy helyett, aki ezt a magát másokra bízást Isten akarataként éli meg. Ez totálisan más, mint ahogyan mi élünk otthon!

Nincs tapasztalatunk arról, mennyire élő az egyes ember beleszólása a döntésekbe, változtatásokba, mert tag-meetingen nem vehetünk részt. Mindenesetre többször hallottuk, hogy az itteni szokásrendszer, szabályok nincsenek kőbe vésve, a közösség egyöntetű akarral kész változtatni. Emiatt szakította meg a Bruderhoffal a kapcsolatot a hutteriek közössége, mert ők minden apró külső szokáshoz, hagyományhoz mereven ragaszkodnak.

Azt az alapszabályt viszont, hogy minden problémát nemcsak hogy lehet, de kell is megbeszélni és közös megállapodásra jutni, nagyon megszívelelendőnek tartjuk. Igazából ezen keresztül tud működni egyfajta kontroll. Hogyan? Úgy, hogy igenis van ellenőrzés. A munkavezetők naponta többször ellenőrzik, ki mit csinál, hol van. Különösen a fiatalokat, még kiemeltebben a vendégeket. (Mi ezen felül "élvezhetjük, hogy valaki minden nap ellenőrzi szobáinkat, szekrényeinket). Kimondott elvárás a mindig nyitott, sőt lehetőleg kitárt szobaajtó, az egymáshoz bejárkálás. Vagyis a tagoknak nagyon nyitottan kell élniük egymás előtt! E mellett a megfeddési, probléma megbeszélési kötelezettség egy automatikus kontrollt biztosít. Nagyobb léptékű problémákkal persze a meetingeken is foglalkoznak. E rendszer működőképessége megköveteli, hogy a tagok ne nézzék el egymás kihágásait, rossz szokásait. Erre kifejezetten próbálnak is ügyelni. A költöztetési szempontok között szerepel az is, ha valaki túl közeli barátságba mélyedt valamelyik testvérrel, túlságosan megmelegedett valahol. Számíthat rá, ha ez feltűnik egy miniszternek, hogy szükség lesz rá a másik kontinensen. Ez a szigorú rend érvényesül a szülő-gyerek kapcsolatban is. A szülők gyerekekkel, akik már elkerültek otthonról, évekig nem találkoznak, nem egy kommunában élnek: ez teljesen általános. E szerető, de gondosan távolságtartó barátság teszi működőképessé az önkontrollt. Mivel, mint tapasztaljuk, itt sem élnek gyökeresen más emberek, mint másutt, erre valószínűleg szükség is van, hogy fönnttartható legyen a közösség.

Nem kaptunk választ a vagyonezelés nyitottságára. Annyit mindenesetre tudunk, hogy a miniszterek tisztában vannak számokkal, árakkal, de további beszélgetésre van szükségünk erről.

Egy másik oldalról viszont előjön a közös ló problémája. A vagyontárgyaknak, berendezéseknek van felelősük, de a nem felelős nem sajátjaként vigyáz a dolgaira. Nagy pazarlást tapasztalunk fogyasztási cikkekben, élelmiszerben is. Nincs takarékoság a különféle szolgáltatások igénybevételében (mosás, takarítás, varrás, javítások) sem. A tag csak azt érzi, hogy igénybe vehet és semmi sem szorítja rá a

takarékosságra, kíméletességre! Legalábbis annyira nem, mint ahogyan otthon - ha más nem, akkor - a pénztárca biztosítja, megoldja, ha nincs még takarékosági öntudatunk.

Egy tegnap esti beszélgetésünk Ben Shirkey-vel, az iskola vezető tanárával, csak megerősítette az eddig leírtakat. A század közepén sok kívülről csatlakozó taguk volt. Nehéz anyagi körülmények között éltek. Személy szerint mindegyiküknek keményen kellett osztoznia, ha csatlakozni akart. De ma már nem igen jön kívülről senki, akinek ehhez fel kellene adnia mindenét. Az itt felnőtt harmadik-negyedik generációnak nem kell igazából osztoznia. Van lakása, teljes ellátása, főznek-mosnak rá, van valamilyen munkája. Ha nem vágyik többre az életben, ez kényelmes neki. Komolyan gondban vannak a fiatalság miatt, hogy miként érhetnék el: ne a langymeleg miatt akarjanak tagok lenni, hanem élet odahelyezés, önzésük föladása legyen csatlakozásuk. A probléma valós voltát jelzi, hogy manapság azok, akiknek megadatik, hogy továbbtanulhatnak, s ezáltal lehetőségük nyílik kommunán kívül is jó életszínvonalat teremteni maguknak, egyre gyakrabban nem akarnak visszajönni a kommunába. (Az itt most végzett fogorvos sistert nagyon megünnepelte a közösség, mert maradt.)

Nem ismerősek ezek a problémák a Bokor-fiatalsággal? Akarnak azon az úton menni, amelyikre szüleik rátaláltak? A Bokor, mint közösség, nem sok mindent tud ez ellen tenni. Sajnos, úgy tűnik, a szülők is gyakran kudarcot vallanak. Itt az egész közösség gondban van a fiataljaiért. Külön összejövetelek, programok feladata, hogy a fiatalság szívét is megfogja ez az élet. Azt pedig, hogy ki tanul tovább, kinek milyen munkára lesz lehetősége, nemcsak a tehetség, képesség, okosság stb. határozza meg, hanem úgy tűnik az is számít, mennyire tud szeretni, osztozni, adni. Az kapja a könnyebb, a kevesebb áldozatot kívánó munkát, akiben legkevésbé lobog a másokért élés lángja.

Hampelék kérdezték, van-e értelmiség. Olyan értelemben igen, hogy a főntiek miatt az irodisták között látjuk a legtöbb önzést és a legkevesebb áldozatvállalást a közért. Ez az ára, hogy maradtak (?)

A Hampel család további kérdései:

Mit tesznek a rabló kapitalizmus, globalizáció ellen?

Ennek kifejtésére legközelebb vállalkozom.

Az osztozás mikéntjéről írjunk!

Ennek házon belüli módjáról már sokat írtunk. Az egymás közti kapcsolatban nem tűnik rendkívülinek ama bizonyos őszibarack-kompótnak a megosztása. De milyen az osztozásuk a kommunán kívüli világgal? Többen elmondták, hogy pár évvel ezelőtt sokkal-sokkal jobban éltek, jelentősen gazdagabbak voltak, bár nekünk ez a mostani sem tűnik szegénységnek. Korábbi önmagukhoz, s még inkább gazdag kapitalista környezetükhöz képest nagyon sokat leadtak. Mire fordítják, ami megmaradt? Említettem a New York-ban lévő szegényközpontot. A világban történő események szerint küldenek ide vagy oda támogatást: jelenleg Irakba és Oroszországba fog menni egy-egy repülőgép ruhákkal, gyógyszerekkel és élelmiszerrel, az ő adományaikkal. Ne feledjük, ezt kb. 2000 ember produkálja, egy nagyobb magyar falu ekkora! Ez bizony irigylésre méltó!

Apostolkodásukra sem sajnálnak áldozni. Könyveiket, kiadványaikat, lelki olvasmányt minden évben több ezret küldenek szét a világba különféle címekre (barátok, ismerősök, kapcsolatok). Ezenkívül évente néhány nyitott nap, valamint vendégek fogadása hosszabb-rövidebb időre - ebben áll az apostolkodás. Maga a közösség - vezetőitől képviselve - a béke ügyéért, igazságtalanságok eltörléséért rendszeresen felemeli a szavát. Ahol tiltakozni kell, küld képviselőket (Palesztinába, Irakba, Írországba). Közösségként a Bruderhof nagyon is jelen van a világban! Pl. a minap, és nem először, velünk ebédeltek egy közeli intézet fogyatékos felnőttjei; a velük közös karácsonyi éneklés maradandó élmény volt.

Rátérek egy újabb kérdésre: elzártágukéra. Vezetőik, képviselőik révén, mint közösségnek, van kapcsolatuk a világgal. A képviselő tagjai alkalmanként változnak. Hol ezt küldik el egy családkonferenciára, hol másik három család megy hutteri emlékeket kutatni. De a tagoknak nemigen van személyes kapcsolatuk a kinti emberekkel. Szürke munkásként élnek, dolgoznak a közösségen belül. Kivételek persze vannak. Van olyan, akinek a munkája miatt vannak külső emberi kapcsolatai (anyagbeszerző, üzleti ügyeket intéző). Peter Mathisék pedig rendszeresen látogatnak a szomszéd falvakban időseket, akikkel beszélgetnek, barátkoznak. De hogy mennyire általános az elszigeteltségük? Igazából nincs szándékos, elvi elzárkózás. Szabadidejében (family-time) mindenki oda mehet, ahová akar. De ez egyrészt szűkre szabott idő, másrészt nincs szabadnap, szabadság, amivel a tag szabadon rendelkezhetik. A mindennapi életben pedig a többségnek nem kell, és nincs is módja kilépni a kommuna kapuján és találkozni kinti emberekkel.

Továbbképzés, hittan mikéntje

Kifejezetten ilyen célú összejövetelek rendszeres ismétlődéssel nincsenek. A vasárnapi összejöveteleken (meeting-en) gyakori az elmélkedés, prédikáció. Peterektől tudjuk, hogy a tag-meetingeken is olvasnak lelki olvasmányt (Dosztojevszkij, Tolsztoj ugyanúgy előfordul, mint saját könyveik). Mindenesetre úgy tűnik, hogy a Bruderhof lelkeségét, gondolkodását tollforgató és jól beszélő vezetői, (elsősorban az Arnold- és a Meier család) határozzák meg. Bokorszerű párbeszédre szó sincs, hiszen gondoljunk csak bele, itt a kicsi Beech Grove-ban is legalább 60-70 ember ül körben egy meeting-en. De nem is teologizálnak, számukra a megélés a fontos!

A lelkeségről is kérdeztetek.

A képlet nagyon egyszerű és világos: próbálj szeretetben együtt élni a testvérekkel; dolgozz szorgalmasan, önfeláldozón; figyelj Istenre, imádkozzál! Így leszel egységben Istennel és a Közösséggel. A Közösség akarata legyen Isten akarata. Légy nagyon igénytelen, hogy minél kevesebb kössön ehhez a világhoz. Ezt szolgálja az egymás előtti nyitott életmód, a közösségek együttes meeting-jei, ünnepi eseményei, az együttdolgozás fontosnak tartása (a esti-éjjeli gyári munka nem csupán gazdasági kérdés, hanem még inkább a közösségi együtt dolgozásának lehetővé tévése. Ilyenkor minden tagnak próbálnak valami tevékenységet biztosítani a faüzemben). Nagyon-nagyon szép az, ahogyan a halottaikat elengedik. Több napon telefonos láncba kapcsolódnak a közösségek, és siratás helyett mesélnek. Halottjuk életét meséli, és bárki hozzászólhat, hogy megossa a többiekkel valamilyen személyes élményét. Arra koncentrálnak, hogy milyen jó, hogy az illető velük élt, s hogy mit tanulhattak tőle, élete példájából. A személyes hangú hozzászólások során megelevenedik az eltávozott testvér alakja. Sokszor nagyon kedves, akár mulatságos élményeket is hallunk; tud a közösség emlékezve, búcsúztatva kacagni is. Persze olyan is van, aki könnyeit nyelve mesél. Ez így együtt nem illetlen, sőt úgy érezzük, ezt így kell csinálni.

Nem tudjuk elég sokszor hangsúlyozni, milyen csodálatos a kommuna életét átító énekeszeretet. Gyász és ünnep, étkezés és kirándulás nélkülözhetetlen kelléke az együtténeklés, néha muzsikálás is (mindenkinek adnak a kezébe valamilyen hangszert). Nincs közös liturgia, közös imaszövegek, hanem van több (5-6) kötetnyi ének, s ezeket tényleg szívből fűjják. Az iskolások is minden reggel énekszóval kezdik a napot. Az alsósok és felsősök külön terembe gyűlnek, körbeülnek. A tanár kezében gitár, harmonika, s néhány gyereknél is van furulya, trombita, vagy csak dob, fémháromszög és énekelnek (egész adventben karácsonyi dalokat. A több mint 300 van ilyen nekik!). Azzal zárjuk, főleg most a karácsonyi időben: "Daloljatok az Úrnak...!!

Kívánunk meghitt, jászolra figyelő Karácsonyt - minden kedves testvérünknek, barátunknak.

Részlet Gyurka bácsi leveléből

Kedves Zoli és Gabi!

...

Magam nagyon meg vagyok elégedve beszámolóitokkal, mert az ügyet nézem, s nem kommuna-pártállásban gondolkodom. Az ügy pedig az, hogy mit kíván tőlünk Isten. Csak arra mondhatunk igent, amire legbelül s egész valónkkal igent mondunk. Az Isten Országáa nem embert (pl Gabi, Zolit) szenvedtető, hanem embert boldogító vállalat. Kommunát akkor és azoknak kell csinálniok, amikor és akik arra a meggyőződésre jutnak, hogy az Isten Országáa enélkül nem lehetséges. Kommuna címén Isten országát csinálni csak azoknak lehetséges, akik a kommunát olyan nagyszerűnek érzik, hogy azt semmi mással el nem cserélnék.

Magam arra az eredményre jutottam, hogy a kommuna egyfelől alighanem az egyetlen lehetőség a megmenekülésre a fenyegető ökológiai és nukleáris végkatasztrófából, másfelől kivédi, hogy a tőkés társadalmi rendben a fogyasztás orientáltság nyomorúságába kerüljünk, ami elfogadhatatlan annak, aki a Bokorban rácsodálkozott a jézusi Ország és élet szépségére.

Egészen más kérdés, hogy a kommuna azonos-e a Bruderhoffal. S ebből a szempontból érzem jelentősnek a ti otléteteket, s ennek folyamatos hatását rátok, s beszámolóitokat erről. Elragadtatva lenni az ott tapasztaltaktól és nem tenni meg a lépéseket a vagyonszövetség felé, egy grammal sem ér számomra többet, mint elragadtatás nélkül nem tenni meg a mondott lépéseket.

Nem vagyok biztos, hogy a Bruderhof az optimum. Én a piarista kommunában teljes szabadságot kaptam arra, hogy azt csináljam, amit a legszívesebben csinállok, s hogy úgy alakítsam szabadidőmet, ahogy akarom. A piarista kommunában nem kellett olyan cipőt hordanom, amelyet más választott ki számomra, mert a piarista eljárók ilyen szintű feladatokkal nem foglalkoztak. Tanárok voltak, s ifjúságot akartak nevelni, s nem cipőmmel foglalkozni. Ha a piarista kommuna értékrendjét nézem: 1. Isten, 2. a gyerekek, és jójckát. Nem volt bennünk semmiféle nagy piarista öntudat, de értékeltük, hogy keretet biztosít nekünk a Rend arra, hogy élhessünk a gyerekekért.

Ha megpróbálom beleilleszteni ebbe a keretbe az Isten akarata szerinti családos állapotot, akkor úgy gondolom, hogy a házas és szülői állapot nyilvánvalóan energiát vesz el a kommuna "közös célkitűzésétől" (piaristák esetében a "gyerekek"), de mégis sokkal több energiát hagy arra szabadon, mint amennyi a kommuna-nélküli létben biztosítódik a családoknak a "közös célkitűzés" (a piarista kommunában a tanári - nevelői munka) számára. Pozitív tehát a kommuna mérlege az Isten Országá szemponjtából, amely nem családban vagy családon kívül, hanem családban és családon kívül épül. A család minősége nyilvánvalóan feltétlen feltétele az Isten országa növekedésének.

A családi és családon kívüli feladatokra fordítandó energiáink megosztását a konkrét tapasztalatoknak kell megszabniuk. A családra fordíthatunk keveset - s ezt abból tudjuk meg, hogy gyermekeink Isten felé fejlődése gyenge. Meg fordíthatunk sokat, amit megint abból tudunk meg, hogy gyermekeink Isten felé fejlődése gyenge. Figyeljétek tehát gyermekeitek lelkiületének alakulását Beech Grove-ban.

Képlet a figyeléshez: Odahaza gyermekeitekre fordíthatok ketten, mondjuk $2x+2x=4x$ energiát. A Bruderhofban pedig csak $1x+1x=2x$ energiát, ahol is a gyerekeknek családon kívül, kollektíve kell megkapniuk a kieső $2x$ -nyi energiát. A nevelő azonban nem négy gyerekkel foglalkozik, hanem mondjuk 12-vel (háromszor többel, mint ti, tehát egyharmadnyi ráfordítással), s így a ti kimaradó $2x$ energiátokat ő maga $2x/3=0,67x$ energiájával pótolja. A négy György-gyerekre fordított energia ezek szerint Ajkán: $4x$; a Bruderhofban pedig $2,67x$. Ha gyermekeitek jézusi minősége a bruderhofi ráfordítás mellett azonos az odahazai ráfordítás mellettivel, vagy esetleg jobb is annál, akkor eldőlt a "családi minőség" kérdése a Bruderhof javára, hiszen nem magunknak kapjuk gyermekeinket, hanem csak kihelyezi őket Isten hozzánk, hogy Neki neveljük őket. Ettől lesz boldog az életük, nem a hozzánk tapadásuktól, aminek úgyis hamarosan vége lesz: lásd Kollár Gabit, aki Szigetszentmiklóstól 150 kmnyi távolságban óhajt Zolival házasságba lépni.

Ott tartózkodástok alapján sokkal életesebb képet rajzolhattok erről, mint amilyent én el tudok képzelni. Ezért vagyok nagyon kíváncsi a gyerekek reagálására. Oly körülmények között, amikor az apának a mezőn, anyának odahaza kellett a pusztát fenntartásáért nagyon keményen dolgozni, a gyerekek messze nem kaptak annyi szolgáltatást a családban, mint amennyit ma kapnak a gyepen, gyeden épülő családi üzemből, melyben e támogatások ellenére szépen tönkre is mehetnek a gyerekek a fogyasztói társadalmunkban. Nagyon is; példánk van rá éppen elég...

Fontosnak gondolom tehát, hogy miket tapasztaltok. Elragadtatott beszámolókkal mire mennénk? A mi egyik alapszabályunk: Nem tudjuk nem gondolni, amit gondolunk, s barátainknak semmiképpen sem hazudunk.

Karácsonyra küldök egy bekötött Koinóniát, hogy a hazai vérkeringésből se maradjatok ki...